

KUSTANNUSVERTAILU: KIRKKONUMMEN SUOMEN- JA RUOTSINKIELISET LUKIOT

valmistelijat: Eeva-Kaisa Ikonen, sivistysjohtaja, 040 528 4945, Leila Kurki, suomenkielisten opetuspalvelujen johtaja (virkavapaa 1.8.2022-31.1.2023), Katri Vepsä, vt. ruotsinkielisten varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen johtaja, 050 414 3464, Siret Soop, erityissuunnittelija, 050 414 3596 (sähköpostit muotoa etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi)

Tämä kustannusvertailu on tehty suomenkielisen lukion ja ruotsinkielisen lukion käyttömäärärahojen vertailuna tilinpäätöksen 2021 ja talousarvion 2022 lukujen pohjalta. Lukioiden opiskelijamääränä on käytetty talousarvion 2022 laskennallista lukua, jossa mukana eivät ole koronapandemian vuoksi viivästyneiden opintojen suorittajat syksyltä 2021. Nämä opiskelijat korottavat kansallisen tilastointipäivän 20.9.2021 luvussa Porkkalan lukion opiskelijamäärää, mutta TA2022-laskennassa määrä on korjattu vastaamaan lukion normaalitilannetta. Näin ollen Porkkalan lukion opiskelijakohtaiset kustannukset on laskettu opiskelijamäärällä 595 ja Kyrkslätts gymnasiumin määrällä 193.

LUKIOASETUS

Opiskelijakohtaisiin kustannuksiin vaikuttavat seikat

1) Lukion koko

Porkkalan lukio on suurehko, lähes kuudensadan opiskelijan, Kyrkslätts gymnasium pieni, alle kahdensadan opiskelijan lukio. Pakollisilla valtakunnallisilla kursseilla ryhmien täytyminen Porkkalan lukiossa on varsin tehokasta.

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy lukioasetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille (lukioasetus 810/2018, 12 §). Kirkkonummen kunta järjestää lukiokoulutusta sekä suomen että ruotsin kielellä. Nämä pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on järjestettävä lukion opiskelijamäärästä riippumatta. Eri kokoisten lukioiden välille voi näin syntyä merkittävä henkilöstökustannuksia koskeva ero, kun koulutuksen hintaa tarkastellaan opiskelijakohtaisesti. Valtakunnalliset syventävät kurssit tulee myös järjestää säännöllisesti, jotta opiskelijoilla on opintojensa päättyessä samat valmiudet ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin koko Suomen alueella.

Isossa lukiossa (560–590 opiskelijaa) ryhmät täyttyvät hyvin pakollisten kurssien lisäksi myös valtakunnallisilla syventävillä kursseilla, koska valintoja kohdentuu runsaasti kaikkiin oppiaineisiin. Nämä valtakunnalliset syventävät kurssit voivatkin olla Porkkalan lukiossa opiskelijamääriltään 2–3 kertaa suuremmat kuin Kyrkslätts gymnasiumissa. Mitä suuremmassa ryhmässä opetus järjestetään, sitä pienemmäksi kurssin opiskelijakohtainen opetuskustannus muodostuu.

2) Rinnakkaisten ryhmien määrä ja ryhmäkoot

Lautakunnan päättämä Porkkalan lukion vuosittainen aloituspaikkojen määrä on 180 opiskelijaa. Näin ollen Porkkalan lukiossa on esimerkiksi opintojen alkuvaiheeseen sijoittuvilla yhteisten opintojen kursseilla useita yli 30 opiskelijan ryhmiä, ja rinnakkaisia saman oppiaineen ryhmiä voi syntyä jopa kuusi. Rakenne on toimiva ja se kestää mahdolliset muutokset ilman suuria haavoittuvuuksia.

Kyrkslätts gymnasiumiin otetaan lukuvuosittain 72 uutta opiskelijaa. Jos tämä opiskelijamäärä jaettaisiin vain kahteen ryhmään, tulisi ryhmäkooksi 36 opiskelijaa. Kaikille yhteisten

pakollisten opintojen järjestäminen näin suurissa ryhmissä on opetussuunnitelmien tavoitteiden sekä ohjausta, tukea ja arviointia koskevien määräysten onnistuneen toteuttamisen näkökulmista hyvin haastavaa. Pienet, hyvin tavallisetkin muutokset opiskelijoiden valinnoissa – esimerkiksi kurssin siirtäminen lukuvuodelta toiselle - saattaisivat nostaa ryhmäkoon jopa 40 opiskelijaan. Tämän vuoksi Kyrkslätts gymnasiumissa on päädytty jakamaan aloittavat vuosikurssit kolmeen 24 opiskelijan ryhmään. Pienessä ryhmässä järjestetty opetus on taloudellisesti tehottomampaa kuin suuressa.

3) Toteutettavien kurssien määrä

Porkkalan lukiossa ja Kyrkslätts gymnasiumissa lukuvuonna 2021–2022 toteutuneiden kurssien määrä on seuraava.

	Porkkalan lukio	Kyrkslätts gymnasium
Pakolliset	395	175
Syventävät	126	97
Soveltavat	100	40
Yhteensä	621	312

Suhteessa opiskelijamäärään Kyrkslätts gymnasium järjestää yhtä monta pakollista ja soveltavaa paikallista kurssia kuin Porkkalan lukiokin. Syventävien kurssien määrä puolestaan on suhteessa opiskelijamäärään Porkkalaa suurempi, koska kaikki valtakunnalliset kurssit on tarjottava säännöllisesti – opiskelijamäärästä riippumatta. Nämä kurssit on järjestettävä, jotta Kirkkonummen ruotsinkieliset lukio-opiskelijat saavat tasavertaiset mahdollisuudet lukio-opintoihin, ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin, kuten valtakunnalliset lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet määräävät.

Osa kursseista, joissa on vähemmän osallistujia, järjestetään vain joka toinen vuosi, ja ne järjestetään eri vuosiluokkien yhteisinä. Näillä järjestelyillä kurssin osallistujamäärä Kyrkslätts gymnasiumissa saadaan sekä oppimisen että taloudellisuuden näkökulmasta tarkoituksenmukaisemmaksi. Opettajille maksetaan myös pienempi korvaus kursseista, joissa on alempi osallistujamäärä. Tarjonta soveltavien kurssien osalta Kyrkslätts gymnasiumissa sisältää ylioppilaskirjoituksia edeltävät kertauskurssit ja yrittäjälinjan opinnot.

4) Sisäiset kustannukset

Kyrkslätts gymnasiumin ja Porkkalan lukion opiskelijakohtaisten kustannusten ero syntyy paitsi opetuksen henkilöstökuluista myös kunnan sisäisistä kustannuksista. Huomattavimmat erot lukioiden välillä näyttävät liittyvän vuokratiloihin ja ruoka- ja puhtaanapitopalveluihin. Syitä ko. kustannuksien eroihin tai muutoksiin palvelujen hinnoissa vuodelta 2021 vuoteen 2022 emme sivistyksen ja vapaa-ajan palvelualueella tarkemmin tiedä; ne määritellään yhdyskuntatekniikan palvelualueella.

ICT-palveluiden kustannusten osalta on huomioitava portaittain voimaan tuleva maksuton toisen asteen koulutus. Toisin sanoen ensimmäisen vuoden lukio-opiskelijat ovat lukuvuonna 2021-2022 saaneet käyttöönsä kannettavat tietokoneet sekä tarvittavat oheistarvikkeet, kun taas aiempien vuosikurssien opiskelijat ovat joutuneet hankkimaan nämä itse. Koulutuksen järjestäjän osalta laitekustannukset nousevat näin ollen vielä kahden vuoden ajan, kunnes laitteet on hankittu koko opiskelijamäärälle. Porkkalan lukion opettajilla on toistaiseksi käytössään vielä koulun hankkimia laitteita, jotka vaihdetaan leasing-koneisiin. Uusien laitteiden myötä Porkkalan lukion ICT-kustannukset tulevat lähivuosina kasvamaan nykyisestä jonkin verran.

Johtopäätökset

Kirkkonummen kunnan suomenkielisen ja ruotsinkielisen lukiokoulutuksen opiskelijakohtainen kustannusero selittyy ensisijaisesti lukion koolla. Opetussuunnitelman mukaisen opetuksen järjestäminen on taloudellisesti sitä tehokkaampaa, mitä suurempia opetusryhmät ovat. Koska suuri osa valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden määräämistä opinnoista on järjestettävä lukion koosta, ts. opiskelijamäärästä, riippumatta, muodostuu Kyrksläts gymnasiumin antaman opetuksen opiskelijakohtainen kustannus korkeammaksi kuin samojen opintojen järjestäminen Porkkalan lukiossa. Toisaalta on tärkeä muistaa, että vuonna 2019 uudistunut lukiokoulutuksen opetussuunnitelma edellyttää opettajilta opiskelijoiden henkilökohtaista ohjausta, tukea ja jatkuvaa arviointia, minkä vuoksi ryhmät eivät voi olla kohtuuttoman suuria. Myös opiskelijoiden hyvinvointi ja lukiokoulutuksen tavoitteiden saavuttaminen asettavat vaatimuksia ryhmien tarkoituksenmukaiselle muodostamiselle.

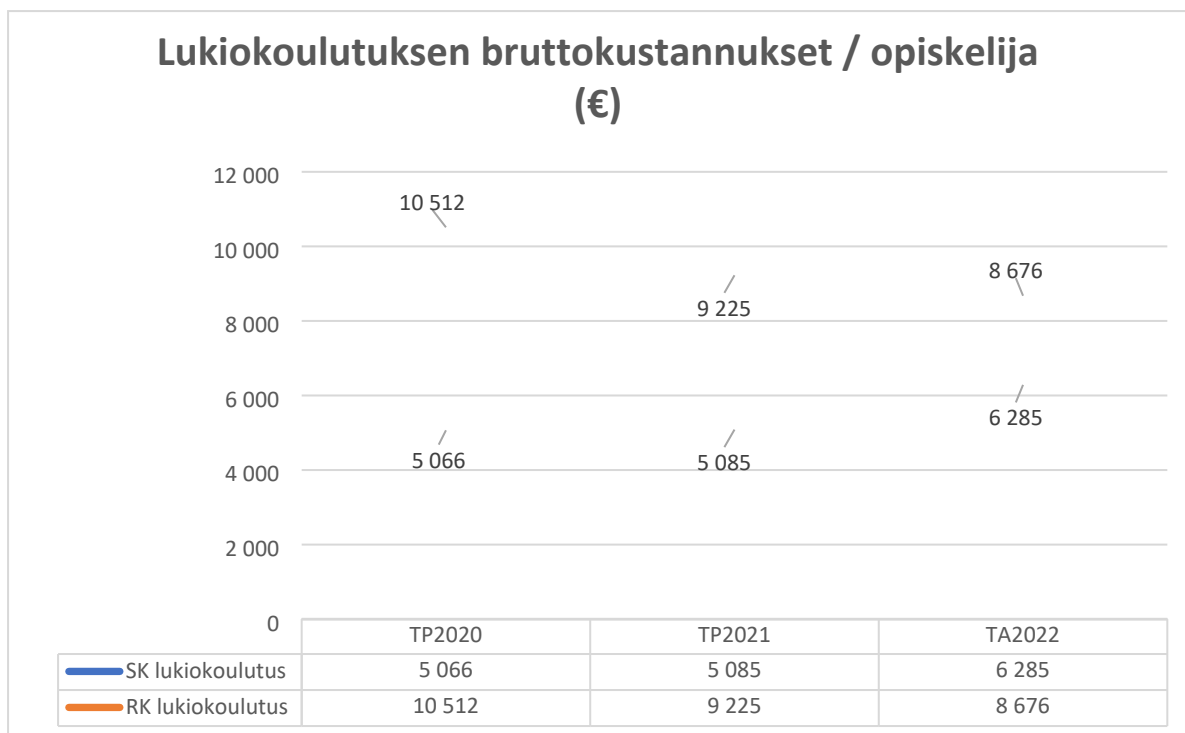
Merkittävä ero Kyrksläts gymnasiumin ja Porkkalan lukion opiskelijakohtaiseen kustannukseen vuonna 2021 näyttää syntyvän sisäisistä vuokrista (Porkkala 197 € / opiskelija, KyGy 1733 € /opiskelija). Myös ruokapalveluiden hinnoissa on yllättävän suuri ero, vaikka niiden osuus koulutuksen opiskelijakohtaisesta kokonaiskustannuksesta onkin pieni. Vuosien 2020–2022 vertailun perusteella Kirkkonummen suomenkielisen ja ruotsinkielisen lukiokoulutuksen kustannusero näyttäisi olevan vähitellen kaventumassa, tosin vertailuaika on lyhyt ja kyseessä on ollut koulutuksen järjestämisen näkökulmasta hyvin poikkeuksellinen ajanjakso mm. COVID19-pandemian ja oppivelvollisuuden laajennuksen voimaan astumisen vuoksi.

OPISKELIJAKOHTAISTEN BRUTTOKUSTANNUSTEN VERTAILU

	Bruttokustannukset /opiskelija TP2021 (€)	Bruttokustannukset / opiskelija TA2022 (€)	Muutos TP2021 vs. TA2022 (€)
Ulkoiset kustannukset			
3520 Suomenkielinen lukiokoulutus			
Henkilöstökulut	-4 158	-4 559	401
Palvelujen ostot	-36	-57	21
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-213	-605	392
Muut toimintakulut	-24	-12	-11
Ulkoiset toimintakulut	-4 430	-5 233	803
3920 Ruotsinkielinen lukiokoulutus			
Henkilöstökulut	-6 559	-6 563	4
Palvelujen ostot	-160	-131	-29
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-281	-457	175
Muut toimintakulut	-6	0	-6
Ulkoiset toimintakulut	-7 006	-7 150	144
Sisäiset kustannukset			

*Kustannusvertailu, suomenkielinen ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja opetus
osa 4/4*

3520 Suomenkielinen lukiokoulutus			
Palvelujen ostot	-457	-855	398
4342 ICT-palvelut	-106	-155	49
4360 Posti- ja kuriiripalvelut	-1	0	-1
4380 Puhtaanapito- ja pesulapalvelu	-97	-286	189
4400 Koneiden, kaluston ja laitteid	-1	0	-1
4410 Majoitus- ja ravitsemuspalvelu	-252	-414	162
4420 Matkustus- ja kuljetuspalvelut	0	0	0
4440 Koulutus- ja kulttuuripalvelut	0	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0
4500 Toimisto- ja koulutarvikkeet	0	0	0
4520 Elintarvikkeet	0	0	0
Muut toimintakulut	-197	-197	-1
4820 Rakennusten ja huoneist. vuokr	-109	-197	87
4895 Pääomavuokrat	-88	0	-88
4940 Muut toimintakulut	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-654	-1 052	397
3920 Ruotsinkielinen lukiokoulutus			
Palvelujen ostot	-486	-686	200
4342 ICT-palvelut	-102	-201	99
4380 Puhtaanapito- ja pesulapalvelu	-204	-171	-33
4410 Majoitus- ja ravitsemuspalvelu	-180	-314	134
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0
Muut toimintakulut	-1 733	-839	-894
4820 Rakennusten ja huoneist. vuokr	0	-839	839
4895 Pääomavuokrat	-1 733	0	-1 733
Sisäiset toimintakulut	-2 220	-1 526	-694
	TP2021	TA2022	Muutos TP2021 vs. TA2022 (€)
3520 Suomenkielinen lukiokoulutus toimintakulut yhteensä	-5 085	-6 285	1 200
3920 Ruotsinkielinen lukiokoulutus toimintakulut yhteensä	-9 225	-8 676	-549

Henkilöstöresurssi: suomenkielinen lukiokoulutus:

- aineenopettajien määrä (viranhaltijat ja tuntiopettajat) 33
- erityisopettajien määrä 1
- muu opetushenkilöstö 0

Henkilöstöresurssi:ruotsinkielinen lukiokoulutus:

- aineenopettajien määrä (viranhaltijat ja tuntiopettajat) 14
- erityisopettajien määrä 1
- muu opetushenkilöstö: TVT –palveluvastaava (työskentelee KyGyssa 20% työajasta) 1